

Ulloq: 5. februar 2024
Allaffik: Nordatlantkontoret
Suli.sul: Ketilbjørn Hertz
Suliap normua: 2023-03789
Takussutissiaq: 3061211

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarermik inatsisip aamma pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsisip allannngortinneqarneri pillugit inatsisisstatut siunnersuut (Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq, pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartitsinermut atatillugu eqqartuunneqarnissamut imaluunniit pillagassanngortitsinissamut suliassanngortitsinermut atatillugu politiinit, unnerluussisussaatitaasunit imaluunniit eqqartuussivinnit inuup kiffaanngissusianut pinngitsaaliilluni akuliunnerit aallartinneqarnerat, ilisinnittut kinaassusaasa isertuunneqarnerat aamma digitaliusumik nalunaarutiginnineq aamma piuminarsakkamik digitaliusumik nalunaarutiginnineq)

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarermik inatsimmi allannguinernik arlalinnik inatsisisstatut siunnersuut imaqarpoq, taakkualu Kalaallit Nunaanni ullumikkut siunissamilu pinerluttuliornerit ulorianartullu qanoq issinnaasut naatsorsuutigineqarsinnaasut eqqarsaatigalugit, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarermik inatsisip ullutsinnut naleqquttuunissa siunertaraat.

Tamanna tunngavigalugu annertunerpaamik isertuaatsuunissap aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviit sulinerannik paasisimasaqarnissap qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu, illuatungaani tamat eqqartuussutit pillugit allagaatinik takunnissinnaatitaanerisa annertusarneqarnissaa inatsisisstatut siunnersuutikkut siunnersuutigineqarpoq. Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip 2013-imi naammassineqannginnerani qallunaat eqqartuussisarermik inatsisaanni allagaatinik takunnissinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik inatsisisstatut siunnersuut naapertuuppoq, tassungalu atatillugu malittarisassat akornanni assersuussisoqarsinnaanera eqqarsaatigalugu aamma pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu

inatsimmi aamma qallunaat eqqartuussisarnermik inatsisaanni allagaatinik takunnissinnaatitaaneq pillugu malittarisassani allannguinerit naammassineqarput. Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit 2013-imeersoq allannguinerillu tassunga atasut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqanngimmata, pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmut 2013-imeersumut atatillugu, qallunaat eqqartuussisarnermik inatsisaanni malittarisassani allannguinerit naammassineqartut assigisaat, inatsisisatut siunnersuummi ilaatinneqanngillat.

Illuatungaatigut ilungersunartumik aamma aaqqissuussaanerusumik pinerluttulioitarnerup sunniuteqarluartumik akiorneqarnissaat qulakkeerniarlugu, kiisalu ilisimannittut illorsorneqarnerat pitsangngorsarniarlugu, politit pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanissamut periarfissaasa pitsangnorneqarnissaat, inatsisisatut siunnersuutikkut siunnersuutigineqarpoq. Suliassaqarfinni ataani taaneqartuni qallunaat eqqartuussisarnermik inatsisaanni malittarisassanut inatsisisatut siunnersuut naapertuuppoq.

Tamanna siunertaralugu illersuisup aamma pasineqartup allagaatinik takunnissinnaatitaaneranni ilaatigut killilersuisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Suliap aalajangiiffigineqarnissaanut upfernarsaatit pingaarutillit unnerluunneqartumit saqqummiunneqarsinnaanerat attorneqartussajunnaarlugu siunnersuut taamaalilluni ilusilersugaavoq. Illersuisup pasineqartullu allagaatinik takunnissinnaatitaaneranni killiliineq eqqartuussiviup aalajangiineratigut piissasoq, aamma atortussani allagaatinik takunnissinnaatitaanerup killilerneqarnissaa pillugu apeqquteqarfiusuni allagaatinik takunnissinnaasumik illersuisumik immikkut ittumik, aamma eqqartuussivimmut illersuisup pasineqartullu atortussani allagaatinik takunnissinnaatitaanerannut killilersuinissamut akerliulluni oqaaseqartartussamik invertitsisoqarnissaa aammattaaq siunnersuutigineqarpoq.

Oqarasuaatip angallattakkap ikumasup, pasineqartumit attorneqartutut isumaqarfigineqartup, sumiissusia pillugu paasissutissanik pissarsiniarnermik suliaqarneq pillugu Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi inatsisisitigut malittarisassanik erseqqissunik ilanggussisoqarnissaa aammattaaq siunnersuutigineqarpoq. Pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanermut atatillugu oqarasuaatip

angallattakkap ikumasup, pasineqartumit atorneqartutut isumaqarfigineqartup, sumiissusia pillugu paasissutissanik pissarsiniarnermik suliaqarneq pillugu siunnersuutikkut erseqqissumik piarfissaliisummik politiit tunineqarput, kisianni tamatuma peqatigisaanik politiit taamaaliorsinnaanermik atuinissaannut, aamma eqqartuussiviup aalajangiineranik pissarsinissaannut aamma akuliuffigineqartumut illersuisumik ivertitsinissaq pillugu piumasaqaatinik aalajangersaasoqarpoq.

Tunniussisussaatitaanerup peqqussutigineqarnera pillugu eqqartuussiviup ataatsimik aalajangiinerani, uiguleriaani akiliineq malinnaaviginiarlugu politiit tunniussisussaatitaanerup peqqussutigineqarnera pillugu aningaaserivinnut il.il. peqqussuteqarsinnaanerat, aamma pisut ilaanni eqqartuussiviup aalajangernera pissarsiareqqaarnagu aningaaserivinnut il.il. tunniussisussaatitaanerup peqqussutigineqarnera pillugu malittarisassanik eqqussisoqarnissaa aammattaaq siunnersuutigineqarpoq. Ingammik aningaasaqarnikkut pinerluttuliornernik, matumani pinertuliornernit (ingasattunit) allanit pissarsianit malunnarunnaarsaaneq ilanngullugu, politiit pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanerisa sunniuteqarluarnerulernissaat siunnersummi aammattaaq siunertarineqarpoq.

Pinerluttulerinermi inatsimmi kapitali 7-imik aamma 8-mik (naalagaaffiup isumannaatsuunissaanut imaluunniit naalagaaffiup inatsit tunngaviusoq malillugu aaqqissuuussineranut pinerluttuliornernut, pinerliiniarnerut il.il.) piaaraluni unioqqtitsinerit pillugit pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanerni, suliami piviusumi tassani piumasaqaatitaqanngitsumik sivisuumik sivisussusilimmik inissiisarfimmi inissiisoqarnissaa ilimagineqarluartoq apeqqutaatinnagu, inuup nakkutigineqarani inummut allamut nalunaaruteqarsinnaatitaaneranut akuliunnertut imaluunniit immikkut ittumik piumasaqaatitalimmik pinngitsaalilluni akuliunneq nakkutiginninnertut iluseqartoq, periarfissaasariaqartoq, aammattaaq siunnersuutigineqarpoq. Akuliunnermut piumasaqaatit allat naammassineqarsimanissaat siunnersuut malillugu piumasaqaataavoq.

Pisinnaatitaanani pinngitsaaliilluni akuliunneq siunissami eqqartuussivimmit Inatsiseqarnermut ministereqarfimmuunngitsoq Rigsadvokatimut nalunaarutigineqassasoq aamma siunnersuutigineqarpoq. Taamaattoq pisinnaatitaanani pinngitsaaliilluni akuliunnerit Politiets

Efterretingstjeneste-mit suli Inatsiseqarnermut ministereqarfimmut nalunaarutigineqassapput. Pisinnaatitaanani akuliunnerit pillugit nalunaarutiginninnerit tiguneqartut malitseqartitsivigineqarnerisa sunniuteqarluarnerulernissaat siunnersummi siunertarineqarpoq.

Inatsimmik ingasattumik unioqqutitsinermi imaluunniit politiit pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanerminni periaaserisaat pillugit paasissutissat allanut oqaatigeqquaanngitsut illorsorneqarnissaannut qajassuussinerit tamanna pissutissaqartippassuk, pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanermi ingerlasumi pinngitsaaliilluni akuliunnerit naammassisimasut pillugit nalunaarutiginninnerit aamma kinguartinneqarsinnaasut imaluunniit ilanngunneqarsinnaanngitsut, aammattaaq siunnersuutigineqarpoq. Nalunaarutiginninnerup kinguartinneqarnissaa imaluunniit ilanngunneqannginnissaa pillugu eqqartuussivik aalajangiinissamut piginnaatitaammat allangunngilaq. Pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanerup ingerlasup imaluunniit politiit pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanerminni periaasiisa ersersinneqarnerisigut, pinngitsaaliilluni akuliunnerup naammassereersup nalunaarutigineqarnerata politiit ingasattumik pinerluttuliorneq alla pillugu pinerluttoqarsimaneranik paasiniaanerisa akornuserneqarnissaata ingalassimaneqarnissaa siunnersummi siunertarineqarpoq.

Internettikkut nittartakkat, taakkuninnga qarasaasiaq atorlugu pinerluuteqarnernut ilutsit erseqqissumik taasat pillutik, politiit matusinissaat pillugit malittarisassat eqqunneqarnissaat aammattaaq siunnersuutigineqarpoq. Ilaatigut qarasaasiakkut pinerluttuliornermi eqqugaasinnaasut peqquserlunnernut, unioqqutitsilluni allap qarasaasiaanut pulanernut il.il. illorsorneqarnissaat siunnersummi siunertarineqarpoq.

Radiokkut aallakaatisinernik- imaluunniit nalunaarasuartaatitigut atassuteqaatinik politiit akornusersuisinnaanerat imaluunniit atassutaarutititsisinnaanerat imaluunniit immikkut ittumik pisuni tv-kkut nakkitiginninnermik tigusisinnaanerat pillugu malittarisassanik eqqussisoqarnissaa aammattaaq siunnersuutigineqarpoq. Assersuutigalugu pisoq pissagaluarpat, pinerliiniat saassussisinnaanerat pitsaaliorniarlugu nalaagaaffiup sinnerani atortut taakku atorneqarnerisut periarfissanik taakkuninnga Kalaallit Nunaanni politiit atuisinnaanerannik tunineqarnissaat siunnersummi siunertarineqarpoq.

Ilisimannittut kinaassusaasa isertuunneqarnissaat pillugit malittarisassat equnneqarnissaat naggataagut siunnersuutigineqarpoq. Ilisimannittup kinaassusaata unnerluutigineqartumut isertuunneqarsinnaanera, tassani unnerluunneqartup illersorneqarneranut ilisimannittup kinaassusaata ilisimaneqarnissa pingaaruteqarnani, aamma ilisimannittup isumannaatsuunissaanut qajassuussinerit ilisimannittup kinaassusaata isertuunneqarnissa pisariaqartilissagaa, siunnersummi pineqarput. Illersuisup ilisimannittup kinaassusia ilisimassavaa, aamma ilisimannittup kinaassusaat ilisarineqarsinnaajunnaarsillugu nassuaateqartitsineq pillugu eqpartuussiviup aalajangiinera, immikkut aalajangeqqitassangortinneqarsinnaavoq. Unnerluunneqartumit imaluunniit inunnit ilisimannittumut attaveqartunit pillaatitut akiniutinut ilisimannittut illersorneqarnissaat siunnersummi siunertarineqarpoq.

Tamatuma saniatigut digitaliusumik nalunaarutiginninneq aamma piuminarsakkamik digitaliusumik nalunaarutiginninneq pillugu malittarisassanik ilanngussisoqarnissa siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni Kalaallit Nunaanni eqpartuussisarnermi aamma digitaliusumik attaveqatigiinnerup atorneqarnerani periarfissat massakkut atuuttut iluaqutaasinnaasunngortinneqarniassammata. Eqqartuussiviit, politiit aamma unnerluussisussaatitaasut digitaliusumik nalunaarutiginnissinnaanerat aamma piuminarsakkamik digitaliusumik nalunaarutiginnissinnaanerat inatsisissatut siunnersuutip tunniuppa. Taamaaliorzinnaanermut tekniskiusumik periarfissat pissarsiarineqarpata, aatsaat digitaliusumik nalunaarutiginnissinnaanerup aamma piuminarsakkamik digitaliusumik nalunaarutiginnissinnaanerup oqartussaasunit atorneqarsinnaalernissaa periarfissarilissavaat. Ajornanngippat oqartussaasunut assigiinngitsunut aamma taama tulleriillutik, digitaliusumik nalunaarutiginnissinnaaneq aamma piuminarsakkamik digitaliusumik nalunaarutiginnissinnaaneq, piffissat assigiinngissinnaapput.